

Helsingin seudun liikenne
Mika Häyrynen

sähköpostitse

NOBINA OY:N HANKINTAOIKAISUVAATIMUS 27.4.2020 / TARJOUSKILPAILU 50/2020

Helsingin Bussiliikenne Oy (HB) on saanut tietoon, että Nobina Oy on tehnyt Helsingin seudun liikenteelle (HSL) hankintaoikaisuvaatimuksen, jossa vaaditaan tarjouskilpailussa 50/2020 tehdyn hankintapäätöksen kumoamista. Hankintaoikaisuvaatimuksessa väitetään, että HB ei olisi antanut totuudenmukaista kuvaa taloudellisesta tilanteestaan, ja että HB ei täyttäisi tarjoajille asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Väite HB:n antamista virheellisistä tai puutteellisista tiedoista

Vastoin Nobinan esittämiä väitteitä, HB ei ole antanut HSL:lle virheellisiä tai puutteellisia tietoja.

Euroopan komission 28.6.2019 tekemä valtiontuen takaisinperintää koskeva päätös ja sen täytäntöönpanokelpoisuus on ollut päätöksen antamisajankohdasta lukien yleisesti tiedossa ja päätöstä on käsitelty laajasti julkisuudessa. Väitetyn (riidanalaisen) kielletyn valtiontuen takaisinperinnän kohdistuminen ns. vanhan HelB:n lisäksi liiketoiminnan ostajaan (tarjoaja) on myös ollut toimialan toimijoiden ja tilaajaorganisaatioiden tiedossa.

HSL tilaajaorganisaationa on myös itse huomionnut päätöksen [*LIIKESALAISUUDET POISTETTU*].

Komission päätös on myös yksiselitteisesti tuotu esille tarjouskilpailun 50/2020 tarjousasiakirjoissa. Päätös ilmenee nimenomaisesti HB:n HSL:lle toimittamasta yhtiön tilinpäätöksestä tilikaudelta 1.1.2019 – 31.12.2019.

Komission 28.6.2019 antamasta päätöksestä ilmenee päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus ja täytäntöönpanon toteuttamista koskeva määräaika. Komission päätökseen kohdistuva muutoksenhaku (kumoamiskanne) ei lykkää päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta. Päätöksessä todetut kansalliset täytäntöönpanotoimet ovat siten aloitettavissa siihen saakka, kunnes Euroopan unionin yleinen tuomioistuin on joko kumonnut komission päätöksen tai määrännyt täytäntöönpanon keskeytettäväksi.

Välitoimihakemukseen annettu kielteinen ratkaisu ei ole muuttanut komission päätöksen täytäntöönpanoa koskevaa oikeustilaa verrattuna komission päätöksen 28.6.2019 jälkeiseen tilanteeseen. Koska komission päätös on ollut HSL:n tiedossa ja komission päätöksen täytäntöönpanon oikeustila on tarjousajankohtana vastannut jo kesäkuussa 2019 annettua päätöstä, HB:lla ei ole ollut perusteita eikä missään tapauksessa velvollisuutta tiedottaa hankintayksikköä välitoimihakemukseen annetusta kielteistä ratkaisusta.

HSL:n hankintapäätös on tehty 14.4.2020 eli kuukausi välitoimihakemuksesta koskevan ratkaisun tekemisen jälkeen. HB olettaa, että HSL on tullut ennen hankintapäätöksen tekemistä tietoiseksi välitoimihakemuksen hylkäämisestä. HSL on ollut tietoinen myös komission 28.6.2019 tekemästä päätöksestä ja sen täytäntöönpanokelpoisuudesta, ja huomionnut nämä tiedossaan olevat seikat hankintapäätöstä tehdessään.

Välitoimiasiassa annettuun päätökseen on mahdollista hakea muutosta. Muutoksenhaun määräaika ei ole vielä päättynyt.

HB huomauttaa myös, että **[LIIKESALAISUUDET POISTETTU]**.

Yllä todetun mukaisesti HB ei ole antanut HSL:lle virheellistä tai puutteellista tietoa ja täyttää hankintamenettelyn kelpoisuusvaatimukset. Mikään hankintalainsäädännön poissulkemisperusteista ei koske HB:tä eikä yhtiön tarjouskilpailussa antamaa tarjousta.

Väite markkinavääristymästä

Nobina esittää hankintaoikaisuissaan myös väitteitä markkinavääristymästä viitaten komission 28.6.2019 valtiontuen takaisinperintää koskevan päätöksen tulkintoihin. HB toteaa, että komission päätös on riitautettu ja päätöstä koskien on vireillä kumoamiskanteita Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa. Päätös ei ole lainvoimainen eikä siten lopullinen. Komission päätös sisältää merkittäviä oikeudellisia ja tosiseikkoja koskevia virheellisyyksiä, joiden johdosta komission päätös on kumottava. HB:n lisäksi myös Helsingin kaupunki on saattanut vireille kumoamiskanteen EUT:ssa. Suomen valtio on hakenut ja myös hyväksytty väliintulijaksi tukemaan sekä HB:n että Helsingin kaupungin kanteissa esitettyjä vaatimuksia. Väliitoimihakemukseen 13.3.2020 annetussa kielteisessä päätöksessä ei ole otettu kantaa pääasiaan.

HB toteaa myös, että HSL:n tarjouskilpailussa saamat tarjoukset eivät tue Nobinan väitteitä kilpailun vääristymisestä eikä HB:n väitetystä saamasta etuudesta. Väitettä etuudesta ei tue edes komission riidanalainen päätös, jonka mukaan HB:n liiketoiminnan arvo komission mukaan olisi noin 34 – 35 MEUR. HB:n liiketoiminnasta maksama ja lisäkauppahinnat huomioiden maksettavaksi tuleva kokonaiskauppahinta on tämänhetkisten arvioiden mukaan **[LIIKESALAISUUDET POISTETTU]**. Komission päätös on riitautettu sekä perusteiltaan että määrältään. HB on ostanut vanhan Helsingin Bussiliikenteen liiketoiminnan markkinaehtoisella hinnalla Helsingin kaupungin toteuttaman ns. strukturoidun tarjousmenettelyn perusteella. Tarjousmenettelyssä myös Nobinalta on pyydetty tarjousta kaupan kohteesta. Liiketoiminnan kaupan jälkeen HB on **[LIIKESALAISUUDET POISTETTU]**. HB ei siten ”käytä laittomalla valtiontuella maksettua kalustoa”, vaan on maksanut liiketoiminnasta markkinaehtoisien käyvän arvon ja lisäksi investoinut merkittävästi uuteen bussikalustoon.

Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:tä ja toissijaisesti HB:ta koskeva komission päätös on riitautettu Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa sekä perusteeltaan että määrältään. Sekä Helsingin kaupunki että HB ovat kiistäneet ja riitauttaneet komission päätöksen siitä, että Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:lle olisi myönnetty kiellettyä valtiontukea, ja kunkin komission tarkasteleman kyseiselle yhtiölle myöntämän rahoitustoimenpiteen valtiontueksi arvioinnin.

Sekä Helsingin kaupunki että HB ovat lisäksi riitauttaneet ns. taloudellisen jatkuvuuden kriteerien täyttymisen vaatiessa komission päätöksen kumoamista siltä osin kuin takaisinperintävelvoite on ulotettu HB:een.

[LIIKESALAISUUDET POISTETTU]

Asiassa on yllä todetun mukaisesti huomioitava, että kielletyksi valtiontueksi katsottava määrä voi EUT:ssa vireillä olevissa kumoamiskanteissa esitetyn perusteella ja komission arviointivirheiden vuoksi joka tapauksessa olla merkittävästi komission päätöksessä mainittua määrää pienempi. Myös em. lopullisen määrän kohdistuminen lopulta HB:een voi olla vain osa lopullisesta mahdollisesti kielletyksi valtiontueksi lainvoimaisessa EUT:n päätöksessä arvoidusta määrästä.

HB toteaa vielä, että EUT:n 13.3.2020 antama väliitoimiratkaisu koskevassa hakemuksessa HB:n kiireellisyysedellytystä on arvioitu tilanteessa, jossa koko perittävä määrä kohdistuu yksinomaan ja täysimääräisesti HB:een. HB huomauttaa, että yllä todetun mukaisesti takaisinperintä tulee joka tapauksessa kohdistaa ensisijaisesti alkuperäiseen tuensaajaan

(Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy), mikä vaikuttaa mahdollisesti HB:lta lopulta perittävään mahdolliseen kielletyksi valtiontueksi todettuun määrään.

Arvio käynnissä olevien prosessien aikataulusta

HB arvioi, että EUT:ssa vireillä olevat kumoamiskanteet ratkaistaisiin Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa vuoden 2021 aikana. Euroopan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voi valittaa Euroopan unionin tuomioistuimeen ja valitusprosessi kestää arviolta 1-3 vuotta.

Valtiontukien takaisinperintä tapahtuu kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
[LIIKESALAISUUDET POISTETTU]

Helsingissä, 29.4.2020

HELSINGIN BUSSILIIKENNE OY

Mika Seppänen
toimitusjohtaja